

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Summarium supradictorum in gratia[m] tyronum & scrupulosoru[m] ex
doctrina Sa[n]ctorum confirmatu[m]. Cap. XIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

saltem in Psalmo. psalmodiæ parte consideret: quam cum in eâ constantem, ut pepigerat, habuisset, pacta sua renouabat. & ad insequentem psalmum se rursus admonens, ita dicebat: Fac & huic animo si presentis, fac atrepto. Cui cum item fecisset satis, eadem admonitione deinceps progrediebatur ad reliquos, dum ad extremum in omni sui muneris parte constantiam, quam quarebat, esset adeptus. Et quod suos olim monachos Basilium monuit, idcirco mentis gigni in oratione desiderium, quia non satis presens Dei numen agnosceret, id Eaber etiam suo vsu didicit. & scriptis monuit ad iocundam in orationibus mentem valere plurimum, si qui Deum Deiq; Angelum presentem agnoscat, qui quemadmodum in precatione se gerat, animaduertant: itemque stantem ex aduerso malum angelum, qui, quod plures habeat ad accusandum ansas, inuidio curiosoque oculo, cuncta eius obseruet & rimetur errata. Præcipiebat inprimis abiciendam oranti sollicitudinem lucis crassæ, rerumque gerendarum vel optimarum, quo omnino perderet attentionem, nec sineret animum in inchoatâ prece conquiescere. Quippe animum ipsum in multa & longinqua diuisum, minus posse ei, quod est præ manibus, seriâ & constantem adesse. Quocirca faciendum ei, qui orare spiritu velit, ut omnem diei cursum se instruat ac dirigat, omnes actiones ita dispense, ut ad eas postea euentum expectatione suspensus orantis animus non recurrat, persuaseratque sibi, hoc Deo res gerendas cura magis forte, quod magis ab eis ad Deum curam inter orandum ipse traduceret. Precandi psallendique sanctus officio, studebat inde spiritu non excedere. Ac ne se continuo foras prouiceret, totumque profunderet, ad ea que orauerat atque cecinerat animum reuocabat. Id quod et in quotidiano Missæ Sacrificio, & in quouis alio pietatis genere solemne semper & vsitatum fuit, ut in peractis, ad ea animum attentâ cogitatione reflecteret, singulasque velut operis partes recognosceret ipse secum, & tanquam prudens ac peritus opifex retractaret. Tanti autem faciebat accuratam, in canonicis præsertim precibus, attentionem, ut diceret, sapius esse in memoriam reuocandum orandi tempus, concipiendumque tantum ante, cum flagrans studium psallendi sapienter, tum metum sollicitudinemque, ne quid in psallendo canendoque peccetur: persoluto vero psalmodia munere, nisi ex sententiâ votoque successerit, suscipiendum esse dolorem, qui perpetuus sit, & ad nouum vsque psalmodia tempus conscientia peccatus vrat. Sed hunc non tam volebat ex importunis cogitationibus suscipi, quibus mens alio rapitur, quam ex amore & caritate Dei, quod absuerit sensus orandi, inter suauissima Dei verba, & argumenta psalmodiorum. Multos enim sepe numero angere in precationis penso rediendo, non tam quod eius fructu priuantur, quam quod id temporis, quo adsistant ante Deum, aliene cogitationes obturbant, minimè reuerita tanti Numinis Maiestatem: tamesi merito timorem hunc aiebat, fugamque cogitationum, ad amorem munire vrant. Quippe eo comparato, & in animum semel infusus, tum deum in ipsis rebus subsequatur attentio, ex amore scilicet diuine vocis atque verborum, & ex earum iucunditate rerum atque factorum, que sacro

carmine continentur. Hæc de Fabro Otlandino. Alias deuotiones pro recitatione horarum Canonicarum docuit Christus Dominus S. Gerardem, quæ, si liberè, legi possunt, libr. 3. cap. 46. In sinuationum diuinæ pietatis, editum à Tilmanno Bredenbachio.

Porro B. Clara de Monte Falco Virg. Ord. S. Augustini, non S. Francisci (vix euidenter ostendit Baptista Pergilius in eius vitâ, & præter Cardinales sacrorum Rituum asserit Urbanus VIII. in Breui Apostolico) pro quantis horâ canonicâ assignauerat aliquod mysterium Dominicæ Passionis tunc considerandum: Pro Matutino Christi flagellationem ad columnam: pro Primâ, condemnationem Christi ad mortem, & sine ligati deductionem cum magnâ confusione: pro Tertiâ, iter Christi Domini crucem baiulantis à Pilati palatio ad montem Caluariæ: pro Sextâ, Christi denudati cruci affixionem & Deiparam affantem plenam dolore: pro Nonâ, Christi sitim & mortem sine vllâ bonâ confortatione peractam: pro Vesperis Christi depositionem de cruce, & Matrem eum recipientem dolore plenam: pro Cõpletorio Christi sepulturam.

CAPVT DECIMVMQVARTVM.

Summarium rerum supradictarum, factum in gratiam tironum & scrupulorum pro eorum solatio, & adiuncta aliquot doctrina Sanctorum idem confirman-tes.

Nota 1. illa sola Meditatio nomen bonæ Meditationis non meretur, quando (vix & Communio) malè succedit ob negligentiam nostram. Tunc autem malè succedit quando in eâ aliquis ob suam negligentiam non sentit se excitari, saltem in intellectu, ad amorem alicuius boni, vel in genere, vel in particulari, vel ad odium & horrorem alicuius mali.

Nota 2. Negligentia autem nostra citè Meditationem in his sita est. Si accedamus ad meditandum, non præparatis benè punctis, seriâ lectione vel consideratione præmissâ. 2. Si post puncta meditanda benè præparata, voluntariè nos distrahamus ante meditationem immediatè. 3. Si dum meditamus, sensus, datâ operâ præfertim oculos non custodiamus ab aspectu rerum tunc non necessariorum. 4. Si in ipsâ meditatione distractiones occurrentes non statim repellamus, postquam aduertimus eas nos inuitos inuasisse. 5. Si non expleamus totum tempus meditationi à Superioribus præscriptum. 6. Si indecoro situ meditemur, vel more iacientium, & scamno incumbentium, vel alio modo, in quo nos nollemus inueniri orantes, ab iis quos maxime reueremur & timemus. Qui in

his sex rebus non delinquit, non est cur se accuset de negligenter factâ meditatione, seu oratione, aut scrupulum habeat, etiam si non sentiat vllm pium affectum.

Nota 3. Si non es tibi conscius vilius negligentia paulò antè commemorata, etiam si toto tempore nullam sentires consolationem; sed perpetuis impeteris distractionibus inuoluntariis, aut tentationibus, etiam si sentires cor aridum, instar lapidis; noli ob hanc rem tristari, sed persiste in oratione, luctare cum distractionibus; modo infra explicando. Talis enim oratio sæpè magis Deo placet, & magis meritoria est, quàm illa (ceteris paribus) in quâ diuinæ consolationes sentiuntur; & non sunt importunæ distractiones. Docuit hanc veritatem ipse Deus B. Catharinam Bononiensem, cui tempore Cõmunionis grauissimè tentatæ circa fidem, de præsentia Christi Domini in Eucharistiâ, sed tentationem repellenti dixit: *Maius meritum est anime, si communicet cum supradictis impugnationibus ferendo patienter tempestatem spiritus, quàm si communitur cum multâ dulcedine & suauitate.* Hoc ipsamet B. Catharina scriptum reliquit in libello Italico, ex diuinâ inspiratione conscripto, de armis ad pugnandum necessariis. Hoc innuit B. Laurentius Iustinianus, dum ait: *Iuxta mensuram caritatis, effectus huius Sacramenti percipitur, quandoque insensibiliter, (nimirum tempore ariditatum) quandoque sensibiliter.* Et Christus Dominus docens S. Birgittam; quomodo deberet expellere ex animâ suâ, ea quæ illam perturbant, ait: *Si eam perturbationem remoueri non potest, toleret illam patienter contra voluntatem suam, tamquam hostes, sciens certissimè, quod ei proficiunt ad maiorem coronam, & nequaquam ad damnationem.*

90. *Causæ autem maioris meriti (ceteris paribus) in oratione aridâ & distractâ inuoluntariæ, sunt hæc. Prima; Quia talis oratio humilitatem excitat, quam non excitat sensibiliter deuota, imò præbet occasionem superbiæ, vel vanæ gloriæ, vt patet experientiâ. Prona siquidem mens est, inquit B. Laurentius Iustinianus, dum de notationis gustu tangitur, eleuari de munere. Secunda, Quia in oratione aridâ exercetur patientia, dū patienter tolerantur infestationes dæmonis, vel naturæ, si à naturæ infirmitate oriuntur ariditates, & mentis euagationes. Tertia, Quia in oratione aridâ exercetur fortitudo heroica, dum non obstante impetu distractionum & tentationum, homo persistit in oratione suâ, ob distractiones & ariditates, valdè amarâ & insipidâ. Quarta, Quia maior amor erga Deum ostenditur, dum quis perueniat in colloquio cum Deo, etsi percutiatur à dæmone per distractiones vel tentationes: sicut maiorem declararet amorem miles manens penes duces suos, è palatio prospicientem, ipse sub fenestrâ excipiens ingentem solis æstum, aut imbres & niues, cum*

interim alius miles, in palatio assistens similiter non pateretur. Idè orantes aridè & distractè inuiti, sperent post mortem; illud Christi Domini solatium, quod suis Apostolis dixerat: *Vos estis, qui permanistis mecum in tentationibus meis.* Caritatem militis ad Imperatorem suum, inquit S. Ioannes Climacus, indicat bellum; monachi verò caritatis ad Deum, maximè eo tempore, quo astat orationi, deprehenditur. Denique ex hoc capite (ceteris paribus) arida oratio, si sine culpâ nostrâ talis sit, magis est meritoria, quia difficilior est, quàm plena solatiis. Hinc S. Thomas docet: *Consideratâ quantitate proportionali, maiorem inueniri rationem meriti post peccatum (Adami) propter hominis imbecillitatem. Magis enim excedit opus potestatem eius, qui cum difficultate operatur illud, quàm opus magnum, potestatem eius, qui sine difficultate operatur.* Quocirca benè scripsit, Dei nomine loquens, Thomas de Kempis: *Quando tu putas te elongatum à me, sæpè tu propinquior; quando tu aestimas penè totum perditum, tunc sæpè maius instat merendum lucrum.* Hoc sensu S. Ioannes Climacus ait: *Acedia in maximè tempore violentis (id est, vim sibi pro Deo inferentes, resistendo eis quæ inuini patiuntur) elucet. Nihil enim aquè vt acedia monacho tot coronas parat. Illuclrat hanc rem idem Sanctus, hac similitudine: Sicut cum militem qui in prælio durissimè in faciem vulnera suscepit, Imperator militi non abdicat, imò verò amplius in eum illum prohibet, atque maximis honoribus cumulat; ita & monachum, quæ plurima pericula (vti sunt ariditates & tentationes orationem perturbantes, ob eas tamen non abruptam) à dæmonibus perperis fuerit, celestis Imperator gloriosissimè coronat. Meretur enim coronam quodlibet opus bonum supernaturale (vti est oratio) iusti. Ad meritum autem orationis, inquit S. Thomas, non ex necessitate requiritur, quòd attentio ad se per totum; sed vis primæ intentionis, quando aliquis ad orandum accedit, reddit orationem totam meritoriam, sicut in aliis actionibus meritoris accidit. Et ad hoc vt oratio impetret sufficit prima intentio, quam Deus principaliter attendit. Si autem primæ intentio desit, oratio nec meritoria est, nec impetratoria. Illi autem qui accedunt ad orationem cum desiderio, vt illam benè faciant, & ne patiantur distractiones, easque repellunt; postquam aduerterunt se ab his infestari, certissimè habent illam intentionem, quæ sufficit, & requiritur ad meritum hominis iusti. Imò talis oratio cum distractionibus inuoluntariis, etiam est satisfactoria pro peccatis, vt benè docet Nazarrus, & alij Theologi scribentes in illum articulum Sancti Thomæ, & Suarez nos. Quæ in re notanda est præclara doctrina, etiam S. Nihil idem asserentis: *Cum mens tua multo desiderio Dei, se paulatim à carne subduci, omnesque ex sensu, aut memoriâ, aut corporis temperatione ortas cogitationes (distractiuas) repudiat, tunc te existima appropinquasse terminis orationis; hoc est, affectum esse tres lines orationis, qui sunt immediati, meriti,**

§. Armatura 7.

disc. & perf. mon. conuersat. c. 19. l. 6. Reuel. c. 65.

in facieculo amoris c. 16.

impetrare, & satisfacere, etiam non sentias pios affectus. Satis est, quod illos optes, & quantum in te est procures, etis, ob inuoluntarias ariditates & distractiones, iis potiri nequeas, non carebis tamen spirituali fructu Deo noto. Dominus noster, inquit S. Leo Papa, quia iustus est inspector animarum, non solum impendit operis, sed etiam affectum est remuneraturus operantis. Quocirca tuum affectum Deus acceptat, etiam meditatio ita tibi non successerit, uti velles. Et sic instat a se, & bosculi, ad praeceptum Domini tui, desiderans eum colere, & amare quam maximè, saltem in honorem eius hęcendo genua in ariditate, & instat mendici panem consolationis non habentis, stando ante Dei palatium, & expectando saltem micas aliquas alimenti spiritualis, & panis particulas. Libens Christus reconditur in praesepi, inquit Hefychius, ut qui sunt pecunia (ut se putat esse aride orantes, mente discurrere instat peccatorum irationalium non valentes accurrant, & reperiant λόγος, hoc est Sermonem, & Rationem praesepi constitutam, ut ex eo recipiant dignitatem rationalem, ut qui currunt ad paleas (consolationum sensibilibus) frumentum (meritorum) nanciscantur, ut bestiarum more (quibus dulcia placent, non amara) festinant, arbitantes se inuenturos in praesepi manipulos hordei (deotionis gustus) & panem verum manducaturos, alimentum vite. Panis iste alens vitam animae, est meritum, quod acquiritur, constanti perseverantia, in arida contra voluntatem oratione, gustibus non irrigata. Quocirca, ut monet S. Ioannes Climacus: Noli cum in oratione perduras, id est, cum non desistis ab oratione, ob distractiones, & ariditates dicere, nihil profici. Iam enim satis proficisti. Quid enim sublimius esse potest, quam aetherem Domino, atque in oratione iugiter cum illo perseverare? Praestantius est, inquit Clemens Alexandrinus, cum Deo in oratione versari, & nihil impetrare, quam sine oratione, quod velis consequi. Accedit ad hoc confirmandum, bona observatio B. Laurentij Iustiniani, qui tractans de triplici amore, nimirum carnali, qui foedus est & circa luxuria voluptates versatur; & de spirituali, qui proprius est perfectorum & virorum Apostolicorum, quo homo totum se Deo dedit, & ad eum dirigit, & in eo requiescit; ait tertium esse sensualem, medium inter carnalem, & spirituales; qui quidem bonum respicit, & diligit, & allicitur a bono: & in sui exordia totum esse sanctum, totum mundum, non tamen esse perfectum, uti est spiritualis, quia se pariter cum dilecto diligit, & delectationem propriam diligendo diligit, & nisi cum difficultate, cuius diligit, carentiam & absentiam patitur, & cognoscitur, ex merore de absentia rei amata, ideò, dicitur sensualis, quia corporis sensibus nutritur, & pascitur. Et tali amore ait dicit Penecostes Apostolos, & sanctum Petrum, ait Christum dilexisse, & per spiritum sanctum tunc demissum, ab eo liberatos fuisse. Quocirca etiam illi, qui deotiones sensibiles quaerunt, & tristantur dum iis careant, & dum in iis, quasi Christum

praesentem, sensibili gustu non sentiunt, imperfecto amore Christum diligunt, ideo que eum eliminare debent, & contenti esse Christo, etiam tempore ariditatum, & tentationum adhaerere, & quasi eum iuuare in cruce ferenda. Vallet etiam pro solatio aride (sine sua culpa) orantium, id quod scribit Vincentius Iustinianus, de B. Ludouico Bertrando, quod cum quadam die post Matutinum in choro recitatum, ad suam cellam rediret, & molestam quadam cogitatione infestaretur, audiuit hanc extraordinariam vocem: Deo magis placet afflictio cordis, contritio & tribulatio, quam dulcedo, solatium & consolatio.

Et Christus Dominus dixit beatæ Baptistæ 91. Veranae, ut scribit Bartholomæus Cimarellus:

Recordare, quod Deus te clarè fecit intelligere, te plus mereri dum stas ante Diuinam Maiestatem, sine deuotione, quam dum stas cum multis fletibus, lacrymis, & deuotione, quia tunc solus aliquam partem debui: sed quando stas cum tot lacrymis, discedis cum maiore debito, quam veneris. Itaque discite habere patientiam in die sterilitatis & penuria. Recordare hanc subtractionem non esse ex odio, sed ex amore, quia tibi Deus non vult dare Paradisum in hoc mundo. Conducit ad hoc ipsum, bene mentis imprimendum exemplum in re simili relatum in Vitae Patrum. Cum

enim quidam senex tentaretur à cogitationibus grauioribus (ut fit etiam in ariditate) per annos decem, ita, ut iam desperaret, dicens: Perdidit iam animam meam; sed quia semel perij, reuertar ad seculum. Cum autem proficisceretur, venit ad eum vox dicens: Decem anni in quibus certasti, corona tua erunt; Reuerte ergo in locum tuum, & ab omni mala cogitatione libero te. Et statim regressus, permansit in incepto opere. Non est ergo bonum desperare quemquam propter cogitationes. Illa enim magis nobis coronas prouident, si viriliter eas pertractantes transferimus. Quocirca sicut status vite bonus, ob cogitationes impertinentes, deferendus non est, quia materiam coronarum suppeditat; ita nec oratio negligenda, ob ariditates ex acedia inuoluntariae spiritu prouenientes. Hinc cum Abbas Antonius in eremo resideret, spiritu tentatus acedia cogitationibusque diuersis implicatus diceret ad Dominum: Domine saluari desidero, sed cogitationes varie me non permittunt. Quid faciam in tribulatione mea, vel quomodo saluari valeam, dignè ostende: post paululum surgens, quemdam sibi similem conspicitur sedentem, torquentem funiculum, & surgentem ex opere & orantem. Erat autem Angelus ad emendationem Antonij destinatus, à quo etiam hunc sermonem audiuit: Et tu ita faciens, Antoni, saluaberis. At ille summo gaudio cumulatus, accepta confidentia saluatus est. Idem tibi dictum puta: fac quod facere debes, ora quando orandum est: esto, non succedat oratio uti velles, ob infestantes ariditates: acedia nil oberunt, si inuitus eas patiare, nullam eis à te data causa. Nollam autem dedisti, si immunis es à negligentis supra Notando 2. commemoratis. Denique magnum est & hoc solatium, ariditate inuoluntaria prellis, quod

c. 12. vic.

4. par. Chron. S. Franc. to. 1. l. 7. cap. 2. 4.

Ruffin. l. 3. d. 104. Pelag. libell. 7. num. 42. Ros. pag. 516. col. 1.

Ruff. l. 3. num. 105. Pelag. libello 7. num. 1. Ros. pag. 516.

dat

gr. 4. col.
13.

dar idem S. Ioannes Climacus: Ab his, qui obedi-

tie legibus viuunt (loquitur de occupatis ab obedi-
entia in officiis distractis) orationem sine vilo
strepitu non requirit Deus. Noli ergo tristari, si dum
oras subtilissime inimicus irrepserit, animiq; inuentionem
clam ut sur auerterit, sed bono animo esto, dum
lubricam reuocas mentem; Angelus enim solum datum
est, huiusmodi non patere furibus. Quod si contingeret
ex naturae infirmitate, & subreptione, aliquam
contrahere labeculam negligentiae, dum
ariditates te impetent, soletur te S. Basiliius sic
differens: Si per peccatum indefinenter debilitatus,
non poteris orare, quantum poteris, te ipsum coge. &
constanter confisere coram Deo, animum ad ipsum in-
tentum, & ad seipsum collectum habens; & Deus
ignoscat, ob id quod non ex contemptu, sed per infir-
mitatem, non uales, ut oportebat, cum ipso confi-
sere.

Conf.
mon. c. 2.

92.

Hoc quoque solatij loco, potest esse distra-
ctis, & aridis, quod Dei voluntate contingant
ariditates, quandoque usque adeo, ut Sponsus
Caelestis (quemadmodum preter experientiam,
docet B. Laurentius Iustinianus) frequenter etiam
a perfectis, & in caritate ardentibus, se absente con-
suevit (scilicet per deuotionis dulcedinem) quod
facit, non odiendo, non contemnendo, sed amando; ut
dum se subtrahit, quem diligit, humiliando custodiat.
Et ut alibi ait: Non absere, orantium vota, amantium
desideria, atque precantium postulationes, interdum se
audire dissimulat, se ad tempus subducit, ut oportune
redeat: se non intelligere ostendit, ut amplius illuminet,
& ardentius inflammet.

de casto
con. c. 15
col. 2.

de rursuph
Christi
agone
cap. 25.

l. 3. c. 18.
pag. 219.
infinituat.
diu piet.

Ostendit hoc Deus S. Gertrudi Virgini Or-
dinis S. Benedicti, quae dum oraret pro quadam, quae
causabatur sibi parcius infundi gratiam deuotionis illo
die, quo esset communicaturam, quam quibusdam priuatis
diebus, Dominus respondit: Non, casu hoc fit, sed dis-
pensamine; quia quando priuatis diebus, & etiam im-
prouisus horis, infundo gratiam deuotionis, per hoc, cor
hominis ad me nititur eleuare, quod tunc forte remane-
ret in suo torpore. Cum vero in diebus festis, seu hora
Communionis, gratiam subtraham, electorum corda ma-
gis exercitantur per voluntatem desideriorum, siue per
humilitatem. Vnde tale studium talisque contritio
(hoc est afflictio animi, atterens cor, quod sentit
molestias ob infestantes ariditates, & tenta-
tiones, & distractiones) magis lucratur ad eorum
salutem quam quandoque gratia deuotionis. Accep-
tat enim Deus desiderium pro opere, si homo
non potest opus ipsum tale, quale uellet, habere
& offerre Deo. Tradidit hanc doctrinam ipse
Deus S. Gertrudi per quamdam Denotam, sic ei
ex diuina reuelatione scribentem: Quia in operi-
bus tuis canctis, Dei & non tui quaris honorem, ideo
sancto seruire, centuplum est tuo simplo offers dilecto
fructum. Et hoc non solum in operibus sanctis, quae per-
ficiuntur, verum etiam in omnibus tuis bonis, quae libenter
velles tu agere, aut apud alios promouere, tamen si non
ualeas. Nihilominus supplet etiam Dominus ipse Ie-
sus Deo Patri suo, omnem indigentiam, omnemq;

l. 1. c. 8. in
fin. diu.
piet.

defectum, siue in te, siue in aliis, propter quae tu turbaris.
Na pro quocumque huiusmodi sancto conatu ac si ope-
re illum impleres, paratus tibi est reddere mercedem.
Vnde etiam caelestis Curia exultat vniuersa, tibi gra-
tularans, atque Deum pro te laudando, gratias agens.

Quae doctrina confirmatur iudicio ipsius Beatae
Marie Virginis, quae sic docuit S. Bugittam: Quocumque
tentatione tentaris in oratione, nihilominus ora,
& conare ad orandum: quia desiderium
& conatus bonus, pro effectu orationis reputabi-
tur. Et si sordida aduentitia menti, eicere non poteris,
tunc ille conatus reputabitur tibi pro corona, dum mo-
do tentationibus non consentias, & sint contra volun-
tatem tuam. Similia ipse Christus Dominus dixit
S. Bugitta. Existat pro confirmatione huius

veritatis insigne exemplum in Annalibus PP. Capucino-
rum, a Zacharia Bouerio, de Alexandro a Battio relatum;
qui cum Nouitius esset, Marius a Forasanzino eius
Magister, super ipsum caput in Ecclesia cum ceteris
orantibus, lucidissimam coronam e caelo descendente
conspexit. Quapropter cum absolu-
ta oratione, ab eo Marius percontaretur, quid in ea
oratione diuinum meditatus esset, respondit: Heu Pa-
ter, tot praua cogitationes orationis tempore animum
inuasertunt, ut omnem diuinum verum meditationem
ab eo exulare coegerint, quod diligentius is inten-
derem, & contra eas in acie starem. Tunc agnouit
Marius, haud aliunde, quam ex malarum illarum cogita-
tionum victoria, caelestem illam coronam Alexandro
emanasse, eamque deuicti certaminis praemium fuisse.

Absoluto vero probationis anno cum Caesare sub
Constantino Mautensi viui, sanctimoniam illius disciplinam
militaret, communi quadam die orationi cum ceteris
in Ecclesia vacabat: quo tempore Constantinus in eum
oculos coniciens, tres successiue coronas, super ipsum ca-
put e caelo delabi cernebat; quarum cum ille mysterium
ignoraret, ab eo post orationem sciscitatur, quanam il-
lus in meditatione oratio fuerit. Cui Alexander Steri-
lis, inquit, Pater mihi in hac oratione meditatio fuit,
tres enim aduersum me Satanas, easq; grauissimas
tentationes mouit; quae cum animum perturbarent,
eum a meditationis quiete reuocarunt, atque eo factum
est, ut totum hoc orationis curriculum, perpetuo mihi
cum tartareo hoste confictus fuerit. Intellexit igitur
Constantinus, tria illa distincta aduersus tentationes
demonis certamina, quibus superbum hostem prostra-
uit, tres illi caelestes coronas peperisse. Et hinc qui vel a
diabolo tentantur, vel ab eo varias cogitationum mo-
lestias perferunt animum augeant, fortiusq; cum de-
mone colluctari discant, cum tot sibi caelestis coronas
parent, & de tentatore victorias reserant.

Nota 4. Modus, quo debes resistere ariditati
& distractionibus, & quibusvis tentationibus,
non est necesse, ut sit tam feruens, & tam effi-
cax, ut ei statim cedat & abcedat, siue ariditas,
siue distractio, siue tentatio, sed iustitiam si haec
habes: Primum, ut tibi displiceant ea omnia, quae
tuam deuotionem tempore meditationis per-
turbant. Certissimum autem signum disphren-
tiae est, si molestae tibi sint illae res, etiam nolles il-
las

Aug. ep.
111. c. 9.
Basil. C. 6.
mon. c.
Climac.
gr. 28.
Cass. l. 1.
inl. c. 1.

laspati & sentire, vel si hic opus habere tranquillitatem, & orationem à distractionibus ac tentationibus vacuam. *Secundo*, sit erit, si hæc omnia in solâ mente sentias, idèd non est opus, nec caput mouere, nec vllum corporis membrum, in repellendis iis, quæ tuam deuotionem impediunt, sed ac si caput & corpus non haberes, ita te gere, solâ mente nolendo consensum præbere tentationibus, & admittere voluntariè distractiones, & optando contraria: cum resignatione tamen, si ita Deo placuerit. Sic te gerendo, nec franges, nec fatigabis caput. Et sicut non est opus caput fatigare, ad fugandas tenebras & cubiculo, si te inuito, vel nolente extinctâ candelâ cubiculum tuum occuparent, sed satis est, si eæ tibi displiceant, & quòd optes lucem suo tempore; ita si non alio modo te gesseris cum distractionibus sufficere tibi ne pecces, & ne scrupulum habeas, quas malè tibi successerit, culpâ tuâ, meditatio tua.

94. *Nota* 3. Porro si dum repellendo, solâ mente distractiones, sine conatu capitis, illæ non recedunt, & ariditas durat, & nulla pia cogitatio occurrat, circa puncta pro meditatione præparata, sed maneat instar ligni aridi, nullum in te sentiens primum affectum, ex materiâ præparatâ prouenientem, tunc hoc modò procede: *Primo*, Humilia te coram Deo, dicendo, quòd indignus sis, qui deuote ores, & quòd ob peccata tua dignus sis, vt ea in te puniantur hac ariditate, & inquietudine. 2. Age Deo gratias, quòd per hæc te humiliet, & puniat peccata tua, vt minus habeat quod in alterâ vita puniat. 3. Roga Deum, vt à te illam ariditatem auferat; si videt, id ei magis placitum: sin minus. 4. Offer te Deo ad supportandum talem ariditatem per totam vitam, dum modò tibi det Deus gratiam efficacem, illam sine peccato vllò, & cum gustu Dei supportandi.

95. *Nota* 6. Quando vel morbus, vel magna defatigatio corporis, aut capitis, non permittit te meditari, & discurrere circa puncta præparata, vel dum es in itinere, aut ambulans, & cogitis tempore meditationis attendere, vel tibi, ne cadas, ne impingas in lapidem, ne cutris euertatur; & tunc optimus erit orandi modus, per mentales breuissimas orationuculas, iuxta consilium S. Augustini, S. Basilij, S. Climaci, & Cassiani expendere tempus meditationis, in breuibus versiculis, ex sacra Scripturâ vel Ecclesiasticis precibus sæpè iterandis, hoc modo: *Primo* quadrante, adora Diuinam Maiestatem, & in cælo, & in aliis mundi partibus existentem. 2. quadrante humilia te coram Deo, agnoscendo te vilissimum & indignissimum omni bono ob peccata tua, & simul de iis dole, eaq̃ detestare, & cauere propone, tamquam summa mala ob Deum super omnia amatum; dicendo sæpè: *Deus propicius esto mihi peccatori*, vel vt dicebat S. Catharina Senensis: *Peccaui Domine, parce & mi-*

serere. 3. quadrante, age Deo gratias pro omnibus beneficiis tuis, tum communibus, tum tuæ personæ à Deo concessis. Et nominatim pro beneficiis Christi Domini humanitati, beatæ Virginis, & omnibus aliis Sanctis concessis; & adhuc tum tibi, tum aliis postea à Deo concedendis. 4. Offer Diuinæ Maiestati spiritualiter Corpus & Sanguinem Domini nostri Iesv Christi, & merita eius, in laudem & gloriam Dei, in gratiarum actionem pro beneficiis perceptis, & percipiendis, in impetrationem rerum tibi & aliis necessariorum, viuus & mortuus, & in satisfactionem pro peccatis tuis. Et his actibus adde oblationem votorum tuorum, & bonorum propositorum, alias à te factorum. Offer autem in vnione meritum Christi, omnia; quia sic Deo magis placebunt. Post hæc pete à Deo, vt tibi & aliis concedat ea quibus egres. Et his cõmenda præsentis necessitates, tum Ecclesiæ, tum regni, tum ciuitatis, tum domicilij, in quo habitas, tum eas quæ in menstrua scheda tibi commendatæ sunt, tum eos qui se tibi per litteras, vel alio modo commendarunt, tum eas, quas solent Superiores in refectorio, vel alibi commendare, & his similia.

Porro hos actus poteris dilatare iis modis, qui sunt expressi in modo audiendi Sacrum à me tradito, qui non fatigabunt caput, si non statim omnes volueris memoriter elicere, sed paulatim, nunc hos, nunc illos, vel legendo ex charâ, vel memoriter modò vnâ partem hæc hebdomadâ, modò alteram partem alterâ, imprimendo. Hoc orandi modo, per iterationem eorumdem Versiculorum breuius, vbi sunt præter monachos Ægyptios, etiam varij Sancti, à me commemorati in Opusculo de praxi Diuinæ præsentia, de modo dicendi paruum coronat.

Denique dum generosè diuque resistitur in oratione dæmonis tentationibus, vel ariditatibus, ab hominibus iustis, & ab omni Dei graui offensa abhorrentibus, eamque vitantibus, hoc ipsum signum est, præsentem esse in animâ Deû, etsi eius præsentia per sensibiles gustus deuotionis non sentiatur. Cùm vides animam, inquit B. Laurentius Iustinianus, post longam diuersarum tentationum exercitationem, post diuturnam malignorum spirituum experientiam, in omni spiritali conspectu obtinere triumphum, intellige eandem (scilicet animam) æterni Verbi possidere præsentiam. Non enim nisi per inhabitantis sponsi gratiam, tam gloriose, tam prudenter, tam robuste, tamq̃, perseveranter possit aduersus acerrimos, eruditos, atque crudeles luciferos præualere. Talis namque victoria, inhabitanti, inuisibili, æterno Verbo adscribenda est, non instrumento visibili mortali, hominiquè.

Hæc dicta sunt ad tollendos tironum scrupulos, & ne caput lædant, volendo veluti cogere mentem, ad exprimendam ex eâ deuotionem sensibilem. Ceterùm dubium non est, cum ea

B b datur

in Opus.
de praxi
diu. præ-
sent. c. 19.

cap. 18.

de casto
con. c. 141
col. 5.

Aug. ep.
111. c. 9.
Bas. Cõst.
mon. c. 2.
Climac.
gr. 28.
Cass. l. 2.
iust. c. 10.

datum à Domino, donum esse illius, cum humilitate & gratiarum actione suscipiendum, & conuertendum non in vanam complacentiam (quæ Deo displicet) sed in exercitium virtutum, ut eæ promptius & feruentius, in occasionibus oblati, & vltro quesitis, exerceantur, iuxta illud

Ps. 118. 34. Daudis: *Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti* (piis affectibus deuotionis & consolationis) *cor meum.* Sed, vt monet B. Laurentius

disc. & perf. mon. conuert. lat. c. 19.

Instantius: Prius vita commendabilis habenda est, dein deuotio. Nam vita sine deuotione, multum confert, absque vitâ, deuotio nihil est. Nemo autem seruorum Dei ab hoc se prorsus subtrahat Sacramento, quâuis actualis desit deuotio. Diuersimodè enim operatur Dei sapientia, in famulantibus, effectus gratiarum suarum: nulliq; fas est iudiciorum Dei arcana rimari: propterea nõ debet à sancto Domini conuiuio repelli inderuotus, in se viuens, virtuosè conuersans, humiliter se agnoscens, purè confitens, & reuerenter accedens. Talis quippe insensibiliter ac spiritaliter hoc sacramento nutritur ac viuunt, quamuis sit aridus. Sed, vt idem alio in loco ait, Nouiter conuersi (vti sunt Nouitij) & adhuc in spiritali infantia constituti, cibus ipse sapit, & ex illo veluti lacte aluntur & crescunt. Ad ipsum propter seipso (id est ad capiendam ex eis huius cibi spiritalium dulcedinem) accedunt, & tam diu illam frequentant, quamdiu delectatio perseverat interna. Ipsa verò deficiente, pusillanimes fiunt, quia vberibus assueti, cibi asperitatem sustinere nequeunt. Meiiri volunt spiritalia secundum sensum proprium, atque illud perniciosum putant, quod non interiori delectatione perfunduntur. Lacte indigent, lac querunt, lactisque nutriti poculo, probationis serciculum perimescunt. Non sic autem (procedunt) proficientes. Cum enim in pelagi medio se constitutos videant, & huc illucq; contrariis flatibus (tentationum), ariditatum, accedat agitari frequenter se sentiant, euadere per se ipsos posse desperant, si non Diuino suffragentur auxilio. Ideo sæpe in oratione positi, est caelestem non degustent dulcedinem, desideriorum tamen calum replent clamoribus, de sublimi throno poscentes auxilium. Maximum autem venerandis huius Sacramenti sumptione percipiunt robur, totiesq; deperditas recuperant vires, (etsi id non percipiant gustu sensibili) quoties tanti mysterij communionem sum digni. Non tam quarunt gustum, quam fructum: neque delectari in cibo, sed nutriti desiderant. Primi, (scilicet titones) tamquam imualidi, saporem concupiscunt sacramenti. Secundi verò (proficientes) per gratiam volunt viuere sacramenti: perfecti autem his eminentiores, sponsi presentiam amplectuntur in sacramento. Non quarunt sua, vt primi: non custodire se volunt, vt secundi: ascendere gaudent supra se, tamquam perfecti. Hoc est, nec

de casto conubio cap. 24.

propter saporem, nec propter fructum ex Eucharistia percipiendum ad eam accedunt, sed contenti sunt, quod eam sumendo habeant presentem in animâ & in corpore suo, sponsum se sui: illius solâ presentia ab eo expectat contenti: quæ tamen nunquam est sine fructu, etsi illi eam non recipiant ob fructum.

CAPVT DECIMVMQVINTVM.

Consilium euidam datum, qui ob debilitatem corporis post quamdam infirmitatem diuturnam, & capitis languorem, non poterat discurrere tempore meditationis.

Loquendo in genere, dico sufficientem fore deprecationem vnius debilis vel infirmi, si sine vllâ contentione capitis & peccatoris, cogiter de re aliqua piâ, in punctis præparatis propositâ, eo modo illa veluti aspiciendâ, quo solemus aspiciere aliquam pulchram imaginem pictoris excellentis, & hoc aspectu non fatigamus caput, tamen excitamus in nobis suavissimè pios aliquos affectus, vel gaudij, vel admirationis, vel laudis, vel amoris erga personas sacras depictas, vel desiderij imitandi eas, & his similes. Quando autem circa puncta meditationis, elicitur aliquis suavis affectus, vel vitandi aliquod peccatum aut imperfectionem, vel faciendi aliquod opus bonum, aut in illo perseverandi, vel actus fidei, aut spei, aut alterius virtutis, valde bona erit meditatio, etsi non sentiat vllus seruos, vel consolatio sensibilibus corpus alterans, imò etsi sentiat ariditas cordis. Sicut enim cibus & medicina ab infirmo sumpta illi prodest, etiam si non sentiat gustum, qui potius nauisam sumendo cibum & medicinam, ita etiam sola recordatio piæ, alicuius rei de quâ meditatur, prodest animæ, etsi vel ob morbum, vel ob aliâ causam inculpabilem non sentiat consolationem. Debiles & infirmi, sine magnis discursibus occupent se in meditando per applicationem sensuum, vt vocant, de quâ agitur in Exercitijs S.P.N. Ignatij, illa enim est facilior, si bene fiat, & est similis aspectui alicuius pulchri horologij, vel edificij, aut campi, aut horti, vel imaginis, & simul suppeditans bonæ animæ aliquos pios affectus, & suaves consideratiunculas quibus anima pascitur, sicut corpus bolis ciborum mollium, quos non sit opus dentibus atterere, eoque mandendo & masticando fatigat.